ויעשו כלם אגודה אחת

(ראש השנה געדאנקען)

פון פ. בורסקי

מערקווירדיג איז דאס אידיטע פאלק, מערקווירדיג איז זיין לעבען און שטרעבען, זיין שאפען און ווירקען, זיינע ליידען און קעמפפע, זיין וואנ־דערען און זיין לעבענס ארט. אין דער צייט ווען דער איד ווערט אונטערדריקט פון אלעמען, ווען ער מוז אימער זוכען פאר זיך א נייע היים, ווען ער האט ער־געז קיין מקום מנוחה ניט איז ער דאך שלום מיט דער גאנצער וועלט, און טראגט אויף קיינעם קיין שנאה ניט, אז ווינשט נור גוטעס פאר אלעמען.

דעם בעסטען בעווייז האבען מיר פון דעם הייליגסטען טאג ביי אידען, ראש השנה, און זיינע שרעקליכסטע צייטען, ווען דער שונא האט פער־וויסטעט אידישע שטעדט, און חריב געמאכט זיין היים, ווען מען האט דעם אידען אומזיסט און אומנישט געברענט און געבראטען האט דער איד דאך ניט געבעטען דעם טויט פון זיין שונא, נור ער איז געקומען ראש השנה אין שוהל מיט גוטע געפיהלען, און האט געבעטען ביי גאט, ניט א מפלה אויף זיינע שונאים, נור ויעשו כלם אגודה אחת, גיב אריין אין די הערצער פון אונזערע אונטערדריקער גוטע געפיהלען אז זיי זאלען אונז ניט פערפאלגען, נור די גאנצע וועלט זאל ווערען איין פערבאנד, איין אגודה, אז מענשען זאלען זיך אויפהערען דריקען און שטיקען איינע די אנדערע, זאלען אויפהערען פערפאלגען איינע די אנדערע, זאלען אויפהערען זיין חיות און זאלען זיין מענשען, אז די גאנצע מענשהייט זאל־לען לעבען ווי ברידער איינע מיט די אנ־דערע און זאלען זיך לעבען אין פריעדען און פריינדשאפט.

ניט קיין מפלה אויף זיינע שונאים בעט דער איד, נור אז — וכל הרשעה כלה כעשן תכלה, ניט אז די שלעכטע מענשען זאלען אומקומען, נור אז די רשעות, די שלעכטקייט זאל פון דער וועלט פערשווינדען, און ווען קיין שלעכטעס וועט ניט עקזיסטירען, וועלען אויך קיין שלעכטע מענשען ניט זיין.

דער איד בעט ניט קיין טויט פאר די טיראנען, דעספאטען, נור ער בעט — כי תעביר ממשלות זדון מן הארץ — אז די טיראנישע הערשאפט זאל פער־שווינדען און ממילא וועלען ניט זיין קיין דעספאטען, קיין טיראנען.

דער איד בעט ניט פאר זיך קיין גבורה, אז ער זאל קענען אונטערדרי־קען אנדערע, אז ער זאל קענען בע־הערשען אנדערע, אז ער זאל טיראנע־ווען איבער אלעמען, אז אלע זאלען פאר איהם ציטערען. דער איד וויל ניט אויסקוילען טויזענדער מענשען אום צו האבען נאך אשפאן ערד, נור ער בעט — ובכן תן כבוד ד' לעמך, גיב גאט, שהרע צו דיין פאלק, זאלען זיי האבען די פערדיענטע שהרע וואס זיי קומט, זאל מען זיי נור לאזען צו רוה, לאזען לע־בען אויף דער וועלט נלייך מיט אלעמען. אט דאס פערלאנגען מיר.

דער איד פערלאנגט פאר זיך ניט קיין איבערפלוס, נור ער וויל — ובכן צדיקים יראו וישמחו — אז דער צדיק דער שהרליכער מענש, זאל האבען אויף וואס ער דארף, ער זאל זיין צופריעדען מיט זיין שיקזאל, דאס אלעס.

און מיט ריינע - הערצער, מיט שהרליכע געפיהלען, מיט געפיהל און בעגייסטערונג קומען אידען אין שוהל ראש השנה און גיבען זיך אפ אליין רע־כענונג, און מאכען א חשבון הנפש, און בעשליסען מיט אן אמת, צו מאכען גוט אויף ווייטער וואס מען האט ניט גוט געמאכט לעצטענס יאהר. דער איד בעט פאר דער גאנצער מענשהייט, ווייל ער ווייס אז ווען שלום און אמת וועט הערשען אויף דער וועלט, דאן וועט שוין אלעמען גוט זיין.

און כאטש דער איד אין אזראפא האט היינטיגען יאהר דאס פולע רעכט צו זין בייז אויף זיינע שונאים, און ווינשען זיי א מפלה, וויל טויזענדער אידען זיינען געפאלען טויט אויף די אייראפעאישע שלאכטפעלדער, קעמפ־פענדיג אליין ניט וויסענדיג פאר וואס און פאר וועמען, ווען טויזענדער אידי־שע היימען זיינען חרוב ומודרב געווא־רען, טויזענדער עופהלאך זיינען פון הונגער אויסגעגאנגען, דער גרעסטער חורבן אין אונזער געשיכטע — דאך וועט דער איד, היינט ווי אלע יאהר, קומען אין שוהל מיט זיין אלטען מחזור, און וועט בעטען ביי גאט דאס זעלבע וואס איטער — גוטעס פאר דער גאנצער מענשהייט, און נאך יום טוב, וועט ער ווידער קעמפען אויפ'ן שלאכטפעלד, ניט וויסענדיג צוליעב וואס און פאר וועמען.

אט אזוי נעהט דאס איטער.

מיר פארקויפען גאראנטירטע
מענער העטס
$1.75 לעצטע סטיילס
ווערען פארקויפט אנדערשוואו ביז $2.50
באקהאם לימיטעד 264 יאנג סט.
BUCKHAM LIMITED 264 Yonge St.

פערבלאנדזשעט מיט די טיקעטס

(הומאָרעסקע)

פון ה. מ. סירשענבוים

אז חיים שמעיה איז געקומען אין טאָראָנטאָ זוכען א לעבען צו מאכען, האט ער דעם ערשטען וויזיט אבגעשטאאט צו מר. גרינהאלץ, וועלכער איז געווען זיין פרנסה שותף אין דער היים.

מר. גרינהאלץ וועלכער איז אבער דאָ שוין געווען א תושב, נישט קיין גרינער האט זיך אבער געמאכט גלייך ער קען איהם נישט.

ווער זענט איהר ? און וואס ווילט איהר ?? איז געווען דער "שלום עליכם" וואס ער האט בעקומען ווען ער האט אריבער געטרעטען די שוועל.

וואס ? ! דערקענסט שוין נישט אן אלטען גוטען ברודער , איך בין דאך חיים שמעיה — וואס ! דורך עטליכע יאהר צייט האסטו שוין אלעס פערגע־סען ?

מר. גרינהאלץ האט זיך געמאכט ווי ער דערקענט איהם נישט. ווייס איך וואס אייך קען איינפאלען צו געדענקען די ביזנעס פון „אלדקאנטרי" ווער גע־דענקט וואס עס איז דארט געווען

ווי אן אבגענאסענער מיט קאלט וואסער איז חיים שמעיה געבליבען שטעהן פון אזא קאלטער אויפנאהמע וועלכע ער האט בעקומען ביי זיין גוטען ברודער. דאס ווייב זיינס מרם. גרינ־האלץ האט זיך ארום גערדייט אנגעטהון ווי ר' נחמוס ווייב דער נגיד פון זייער שטעדטעל, געבלאזען פון זיך נישט גע־וואלט קוקען אפילו אויף דעם גרינעם וואס איז געקומען פון דער היים. דאס איז געקומען קאנקרידירען מיט איהר מאן. ער האט זיך אויף א מינוט אריינ־געזעצט אומגעבעטען, געפרובירט אז בערגעבען גרוסען פון דער היים, דער צעהלען פאסירונגען וואס זענען פאר־געקומען דורך דער צייט וואס ער זיין שותף איז אוועק פון דער היים, ווי דער סטארשע סטראזשניק וועלכער האט ליעב געהאט דעם ביטערען טראפען, און פאר א בולקע מיט פיש מיט א דרייערעל האט ער צובעהאלטען די אויגען, איז אוועק און אויף זיין אָרט איז געקומען אן אנ־דערער א רויטער הונד מיט א ביין פנים, „א נקי שיחד'ניק" כאטש גיעב איהם א קרענק, מיט א קליינער משבעה איז נאר נישט צו צוקומען צו איהם. די פרנסה האט אנגעהויבען ווערען קלענער. מען האט זיך געמוזט חיטען צו כאפען עפעס א פערדיענסטעל. און פערשטעהסטו מיך נישט האבענדיג קיין אנדערע ברירה, האב איך געמוזט אויפגעבען מיינע געשעפ־טען און פאהרען קיין אמעריקא.

מר. גרינהאלץ וועלכער האט זיך גע־קרימט א גאנצע צייט אויסהערענדיג די ערצעהלונג האט זיך אויפגעהויבען, פערר־רויכערט א ציגאר, זיך פערשפילט דעם רצ"ק, און ערקלעהרט אז ער מוז נעהן צו זיינע ביזנעס.

אויב אזוי טראכט ביי זיך חיים שמעיה ביזטו יא אזא פיינעל, דער־קענסט מיך שוין נישט, ס'פאסט דיר נישט צו ריידען מיט מיר, דיין ווייב די אלטע דיענסט וויל מיך אפילו נישט דערקענען מאכסט זיך געפיינערט די יאל דאווקע, וועסטו דיך ביי מיר שוין אויס ריכטען א שווארצען יאהר, איך וועל דיר שוין ווייזען ווי אזוי מען נעהמט אויף א גוטען ברודער אין א פרעמדער מדינה, וועלכער ווייסט נישט ווי אזוי דעם ערד שטען דאלאר צו פערדיענען, ווי אזוי צו מאכען דאס ערשטע פערדיענסטעל.

ער האט נאך געפרובירט צו פרשגען איהם וואס ער זאל יעצט טהון, ער ווייסט דאך אז געהן ארבייטען קען ער נישט, זיצען א גאנצען טאג אין א פאבריק, צו וועלכען ער איז קיינמאל נישט געוואוינט געווען.

מר. גרינהאלץ האט איהם בייז אב־געענטפערט .

— ווער האט מיר אן עצה געגעבען ? צו וועמען בין איך געקומען ? געגעבען א שטארקען קלאפ מיט דער טהור אין איז אוועק.

באלד נאך איהם איז אויך אריס חיים שמעיה א צודולטער, א בעליידיג־טער. די רציחה האט אין איהם געקאכט. וואס הייסט דאס ? שעהמסט זיך מיט מיר גאנצע פופצעהן יאהר געהאנדעלט צוזאמען, געקראגען מיט שטעקענס איז בער'ן קאפ אויפ'ן יאריך צוזאמען, גע־זעסען אלע מאנטאג און דאנערשטאג צו־זאמען. פלוצלינג ווילסטו אפילו צו מיר נישט ריידען, כיזט א גאנצער פריץ. עס וועט א רוה אין דיין טאטענס זוהן אריין, די יאלד איינער. ווארט, ווארט, וועסט שוין ביי מיר כאפען די מפלה. אמת איך בין א גרינער, איך וועל לאנג ווארטען, אבער גוט בעצאהלען.

חיים שמעיה איז אוועק צו די איבע־ריגע לאנדסלייט, געהאלטען זיך מיט זיי אן עצה וואס ער זאל טהון ער איז גע־קומען אין אמעריקא, וויל ווערען א מענש מיט משגשען גלייך, פערגעסען דאס וואס עס איז געווען.

זיינע לאנדסלייט האבען איהם גע־עבען אן עצה זיך צו קויפען א וואגען און נעהמען האנדלען.

ער האט געפאלגט.

ביסלעכווייז איז ער בעקאנט געוואָרען אין די גאסען, עס איז איהם אוועק נישט שלעכט. ער האט גע־מאכט א שעהן לעבען, געלאזט זיך קאס־טען א דאלאר, געוואָרען א מעמבער אין דער קאנגרעגיישאן, געקומען צו די מי־טינגס, זיך אויסגעלערענט בעסטען דאס וואָרט, געמאכט פארשלאגס, און חברה זענען געווען ציפריעדען פון זייער לאנדסמאן.

ער האט אבער נישט פערגעסען די אויפנאהמע וואס ער האט בעקומען ביי זיין שותף פון דער היים און בעשלאסען איהם גוט אנצולערנען "למען ידעו אז מען שעהמט זיך נישט מיט זיין גרינעם.

דאס ערשטע וואס ער האט אויפגע־טהון איז געווען צו מאכען מר. גרינהאלץ אויס פרעזידענט פון דער קאנגרעגיישאן, וואס דארף מען א פרעזידענט וואס לאזט זיך נישט קאסטען זיין סענס, רופט נישט אהיים אויף קיין קידוש, רעדט נישט מיט דער אין סטריט, און טהיילט אויס שבת די אונטערשטע חלקים צו אונז. דאס בעסטע נעהמט ער זיך, וואס מיינט ער אז דאס איז שאבאסטאוויקע, צו שלישי און ששי האט ער זיינע "מורי־כוס" קומט א יומא דפגרא, קומט ער צו געהן, פערנעהמט דאס אינטערעסאנ־טסטע, ניין חברה, דא אין אמעריקא זענען מיר אלע גלייך, א שכת מיר א שבת דיר, ווילסט ווערען א פרעזידענט, האבען כבוד, זיי א מענש, רוף אהיים אויף קידוש, זיי מכבד מיט א גוטען טרונק בראנפען, בלאז נישט פון דיר, חברה זענען געווען מיט איהם, אין ער איז טאקע נישט ערוועהלט געווארען.

דאס איז אבער נאך ווייניג. ווארט נאך עפעס א גוט שטיקעל מוז איך דיר מאכען אזוי, אז זאלסט וויסען אז חיים שמעיה קען אנרייבען א מאָרדע און דינג.

געזומט און געפונען, אזוי ווי מר. גרינהאלץ איז נאכדעם ווי ער איז נישט ערוועהלט געווארען אלס פרעזידענט פון דער קאנגרעגיישאן ברוגז געווארען מיט דער חברה נישט געקומען מעהר צום דאווענען האט חיים המעיה געפונען א גוטען פלאן וועלכען ער האט געהאלטען בסוד כוז פאר ראש השנה.

עטליכע טעג פאר ראש השנה ווען ביי מר. און מיסעס גרינהאלץ איז גע־וועזען די פראגע, וואו וועלען זיי דאוו־נען היינטיגע ימים נוראים האבען זיי בעקומען א שעהן גערוקטען ברייף פון דער חברה „חפארת ישראל" אז אזוי ווי זיי וויסען אז ער מר. גרינהאלץ איז ברוגז מיט זיין חברה לאדען זיי איהם העפליך איין צו קומען דאווענען ביי זיי אין דער שעהנסטער שוהל. זיי שיקען איהם אויף צוויי גוטע טיקעטס פון וועל־כע ער וועט צופריעדען זיין.

א גליקליכער שמ'ליכעל האט זיך בע־וויזען אויף זיינע ליפען. אט דאס הייסט מענשען, דערצעהלט ער זיין פרוי, אזוי דאך אזוי. וואס דען דארט וואו דער פערד גנב דאווענט, מיט איהם צו־זאמען שטעהן ראש השנה בעטען פאר'ן רבונו של עולם ? דא וויים איך אז מען וויל מיך האבען. ער האט זיך אפילו נישט פערגונען א קוק צו געבען אויף די טיקעטס איבערגעלייענט דעם ברייף עט־ליכע מאהל. פערשלאסען איהם אין שראנק און גענוג.

ערבראש השנה איז ביי מר. און מי סעס גרינהאלץ געווען ווי א הופה טאג. פון דער פריה ביז ביי נאכט האבען זיי זיך געהאלטען אין איין פוצען, אלע מי נוט צו לויפען צום שפיינגעל, געבען א קוק צו דאס נייע קלייד איז געמאכט נאך דעם נייעם סטייל, צו דער העט וועט זיין שעהנער פון אלע, צו די דיי מאנדס לייכטען גענוג. ער אליין האט אלע מינוט פערריכט דעם „קאלער", גלייך געמאכט דעם „טי" געקוקט אויף אן גלאטיג גערא'זירט פנים געקויפט די טייערסטע ציגארען מכבד צו זיין חברה. עפעס א קליינינגייט צו זיין געבעטען צו דער גרעסטער חברה. ער האט בעשלאָ־סען צו קויפען די שעהנסטע עליה, גע־בען וואס מעהרער געלד, און ווען עס וועט קומען צו „בעבור שנדר" זאל ער געבען א פופציגער אויף דער חברה, נאכ־הער פאר'ן רב. פאר'ן שמש.

פארנאכט צו האט מר. גרינהאלץ גענומען זיין מיסעס אונטער'ן האנד, פערוויקעלט די מחזורים אין אן ענגלי־שער צייטונג און אוועק אין שוהל מיט דעם ברייף און די טיקעטס אין פאקעט.

פאר דער שוהל פון דער חברה „תפארת ישראל" האט זיך גע'רעש'ט, פון אלע זייטען זענען געקומען פרויען און מענער אויסגעפוצט לויט דער נייע עסטער מאדע. יעדער האט געוויזען זיין טיקעט ביים טהיר.

מר. גרינהאלץ האט אויפ'ן וועג זיך ארומגעקוקט פון אלע זייטען. צו עס נעהט נישט זיינער א לאנדסמאן. אך ! ווי ער וואלט געוואלט אז זיין גאנצע חברה זאלען זעהן, ווי ער נעהט דאוו־נען מיט די שעהנסטע נבירים פון שטאדט וואלטען זיי צופלאצט געווארען קוקענדיג טראכט ער ביי זיך. ער איז צו דער שוהל ארויסגענומען דעם בריעף מיט די טיקעטס, דערלאנגט זיי צו דעם וואס איז געשטאנען ביי דער טהיר, און גע־נומען ווייטער נעהן אין שוהל אריין.

ווי ערשטוינט איז ער אבער געווא־רען ווען מען האט איהם פערשטעלט דעם וועג און ערקלערהרט אז די טיקעטס זענען נישט פון דער שוהל, און דעריבער קען ער נישט אריינגעלאזען ווערען.

ואס הייסט די טיקעטס זענען ניט פון דער שוהל ? איז מר. גרינהאלץ גע־בליבען שטעהן : אט כאט אויך, זעהט דעם לעטער, ווי איהר שריבט כפירוש אז איהר לאדט מיך איין צו קומען אין אייער שוהל דאוונען און שיקט דערביי צוויי טיקעטס.

מיסטער נערט אוועק פון וועג, לאזט אדורך מענשען וואס האבען טיקעטס צו געהן אין שוהל אריין ראש השנה, נישט אזעלכע טיקעטס ווי איהר האט, שעה־מען מענט איהר זיך, צו קומען מיט אזעלכע טיקעטס אין א שוהל. עס, א חרפה אין א שאנדע, צו געהן מיט אזעל־כע טיקעטס צוזאמען מיט א פריי ראש השנה ביי נאכט.

ווען מר. גרינהאלץ איז אריס פון שוהל אויפ'ן נאס, האט ער אריינגענגען מען די טיקעטס געגעבען א קוק אויף זיי און ווי ערשראקען האט ער א ווילדען געשריי געגעבען. זיין מיסעס האט איהם קיים איינגעהאלטען. ער האט אויהר הערצעהלט אז דאס זענען טיקעטס פון א בורלעסק טהעאטער, וועלכעס ווינער א שונא האט דאס איהם אבגעטהון א שפ־צעל און וואס פאר א נאר ער איז גע־וועזען וואס ער האט נישט בעקומען די טיקעטס איידער ער איז געגאנגען אין שוהל.

צום דאוונען איז ער שוין מעהר נישט געגאנגען גאנץ איינפאך ער האט זיך געשעהמט אריינצוגעהן אין נאס. מען זאל איהם נישט נאכלויזען מיט די פינ־גער, אויף צו מארגענס אין ער גלייך אוועק און, א דעטעקטיוו ביוראָ, זיי זאלען אויסגעפינען, ווער עס האט איהם אזוי אבגעטהון.

פראהיבישאן
איז ניט אין קראפט פאם דאם פיינסטע ברויעריי פון אלע
"SALADA" TEA
פאר געשמאק, קוואליטעט און רייכקייט איז ניטא קיין גלייכען צו א פאק „סאלאדא", ערפרישענד, קרעפטיג, ריין און זויכער.
פערקויפט אין אלע גראסערי סטארס 40 ס. 50 ס. 60 ס. און 70 סענט א פונט

מיר האבען אויך אריינגעקראגען א גאנצע קארלאוד פון סטאווס, בעקאנט אויפ'ן מארקעט אלס די „העפפי פעמילי" סטאווס. דער איינציגער סטאוו אויפ'ן מארקעט גאראנטירט פאר 5 יאהר.
אלע רעפיירס ווערען געמאכט אויב נויטיג פריי פאר די 5 יאהר צייט.
קומט צו אונז איידער איהר געהט אירגענד וואו און זעהט דיעזען וואונדערבארען סטאוו.
דיעזער סטאוו איז גאראנטירט צו ברענען גוט און צו שפארען קוילען
S. LEVINTER
401-405 Queen St. West

ס. לעווינטערס
לשנה טובה
ווינשט מר. לעווינטער אלע זיינע קאסטימערס אין אלע אידען א גוט יאהר מיט אלעם גיטען
ווער עס קויפט פיירניטשור ביי ס. לעווינטער, איז אין זיין הויז מזל און ברכה און אז מען האט ברכה האט מען הצלחה אין דאס איז צוויי גוטע זאכען דארום קומט צו
ס. לעווינטער אין פארניטשור סטאר
און קלייבט אויס די נייטיגע זאכען וואס איהר בעדארפט און אויב איהר האט נישט קיין געלד וועלען מיר אייך געטרויען, איהר זענט גוט ביי אונז. איהר דארפט נאר איינצאהלען איין קליינע סומע און דאס איבעריגע טראגט מען מיר דעליווערען באלד אזוי ווי איהר קויפט און אלעס איז ריכטיג אזוי ווי איהר קלייבט אויס. דער נאמען ס. לעווינטער איז א גוטע גאראנטי פאר פיין בעהאנדלונג און צופריעדענהייט.
לכבוד דעם נייעם יאהר האבען מיר געמאכט ספעשעל בילינע פרייזען
אז איהר וועט אריין קומען צו אונז אין סטאר וועט איהר זיך אליין וואונדערען ווי אזוי ס. לעווינטער איז אומשטאנדע צו פערקויפען אזוי ביליג.

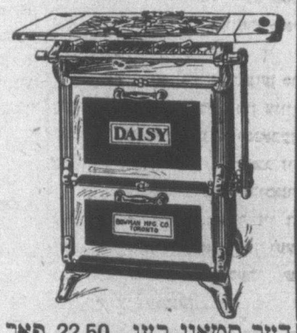

„סאוועניער" סטאווס און רענדזשעס
קומט שנעל בעפאר יום טוב און קויפט אן אויוועז, ווייל איהר ווייסט דאך אז די „סאוועניער" אויוועס זענען די בעסטע וואס ווערען געמאכט, זיי באקען גוט, שפארען איין קוילען, און קענען האלטען דאס פייער א גאנצען טאג און א גאנצע נאכט.
יעדער אויוועז וואס מיר פאר־קויפען איז גאראנטירט צו זיין גוט.
דער סטאוו רעג. 22.50 פאר $16.50

Regal
SPELL IT BACKWARDS
דירעקט פון דער ברויעריי
מיר וועלען עס ריכטיג דעליווערען צו אייך א היים פון אונזער סטאק אין האמילטאן
שיקט אונז אייער ארדער אין מאנטרעאל
$1.70 א קיים (2 דאזען) פולע פיינטס
$2.50 א קיים (2 דאזען) פולע קווארטס
און עקספרעס קאסטען פון האמילטאן
$1.00 אויף א קיים מעהר, מיט'ן ערשטען ארדער צו דעקען די קאסטען א פון דער קיים און באטעלס
עס וועט זיך אייך בעצאהלען צו ארדערען צוויי קיסעס, ווייל די עקספרעס קאסט בלויז עטוואס מעהר ווי פאר איינער.
GEO. SORGIUS, 35 Rivard Street, Montreal